

Anja Mugerli

Lipa

Mirna noč je. Janezu na rami počiva puška, jaz v desni roki držim sekiro. Z levo roko sežem k svojim neenakomerno ostrizanim lasem. Sloniva na tankem deblu mlade lipa, ki sem jo zasadila pred enim letom. Pravijo, da je sajenje drevesa simbolično dejanje, in zame je ta lipa pomenila nov začetek. Prej sem poskusila veliko stvari, med drugim sem obiskala hipnotizerja ter nekaj mesecev lebdela med resničnostjo in otroškimi spomini, vendar nič ni pomagalo. Potem sem se spomnila nečesa, kar sem nekoč med čakanjem na kliniki prebrala v reviji. Pod fotografijo drevesa z ravnim deblom in s krošnjo popolne oblike je pisalo *Posaditi drevo = novo življenje*.

Okrog naju je popolna tema in na nebu je na tisoče zvezd. Ne vem, kdaj sem zadnjič videla toliko zvezd. To hočem povedati Janezu, ampak namesto tega molčim. Ko sem se lani z lipo vrnila domov, v višino ni merila več kot meter in korenine je imela zavite v plastično vrečko. Šla sem za hišo in na sredo zelene trave zasadila lopato. Med kopanjem sem globoko dihala. Jesen se je naglo približevala. Vrhovi hribov v daljavi so že spreminjali barvo. Veter mi je mršil lase in jaz sem se iz minute v minuto počutila boljše. Janez se je vrnil domov, ko je bila lipa že v zemlji, in naju našel skupaj. Jaz sem vsa blažena sedela na tleh in opazovala krhke veje, ki so rahlo drhtele v jesenski sapi.

Na nebu odkrivam vedno nove zvezde. Janez poleg mene globoko vzdihne.

“Nič ne bo,” reče.

Malo se razjezim nanj, ampak še vedno molčim. Mimo naju zaveje nočni veter. Prisluhnem, ali bo morda s seboj prinesel kruljenje divjih svinj iz daljave, pa nič.

Janez položi kopito puške na tla in reče: “Najboljše, da greva spat.”

Zdaj ne morem več molčati. Bojim se, da me bo res pustil samo pod lipo, zato vprašam: “A si kdaj videl toliko zvezd?” Janez ne pogleda v nebo.

“Jaz grem v posteljo,” naveličano reče in hoče vstati, pri čemer se opre ob puško.

Zdaj se res razjezim.

“Jaz bom ostala tukaj,” vztrajam.

Janez me pogleda. Vem, da bo tudi tokrat delovalo, tako kot je že tolikokrat prej, zato ne popustim. Čutim, kako se v njem nekaj mehča. Spet se nasloni na deblo. Molčiva. Čakam, da bom nekje daleč zaslišala kruljenje, ampak tišino zmoti le klic nočne ptice nekje v gozdu.

Preden so se pojavile svinje, mi je končno šlo na boljše. Populila sem plevel na vrtu in posejala paradižnik, fižol in solato. Temeljito sem očistila hišo, obrisala sem okenske šipe in prah na vrhu omar. Spet sem si začela lakirati nohte in se vpisala k pilatesu. Tudi Janez mi je priznal, da sem videti res dobro. Pred tremi dnevi pa sem nejeverno obstala pred lipo. Sonce ni niti še pokukalo izza hriba in v sivi zori sem strmela v napol gole veje, s katerih so viseli ostanki srčastih listov. Počutila sem se, kot bi nekdo okrog mojega vratu zategnil vrv. Temnilo se mi je pred očmi. Janez me je skušal pomiriti. Šel je v Merkur in se domov vrnil z mrežo, ki sva jo napeljala okrog lipovega debla. Zvečer sem šla spat nekoliko bolj mirna, ampak naslednje jutro je bilo še huje. Mreža je bila pogrizena, ponekod je žalostno visela proti tlom, lipa pa je bila še v slabšem stanju. Najprej sem se od nemoči zjokala, ko pa sem prišla malo k sebi, sem šla besno pogooglat. Proti divjim svinjam so bile le tri možnosti: mreža, kar je že propadlo, človeški lasje ali odstrel. Nekaj minut sem razmišljala, potem sem se postavila pred ogledalo. Odkar sem imela lipo, so mi namesto tankih in brezbarvnih štren spet rasli bujni ter lesketajoči se kodri. Prijela sem jih v levo roko in jih s škarjami odrezala pri temenu. Zavite v vrečko iz blaga sem jih obesila na lipovo vejo in upala, da bo njihov vonj dovolj močan. Vendar tudi to ni pomagalo. Ker se lipi nikakor nisem nameravala odpovedati, mi je ostala še zadnja možnost. Naslednji dan sem Janezu v roke potisnila puško in za vsak slučaj iz kleti vzela sekiro, čeprav nisem točno vedela, kaj bom z njo. Ko sva sedla pod lipo, se je Janez obrnil k meni in me, tako kot že tolikokrat prej, vprašal:

“Si prepričana?”

V daljavi zdaj nekaj zaslišim. Vzravnam se in Janez me pogleda. Zadržim dih in čakam, da se bo zvok ponovil.

“Si slišal?” zašepetam.

Zrak okrog naju obmiruje, kot da je tik pred nevihto. Prepričana sem, da bom zdaj zdaj zaslišala kruljenje. Predstavljam si, kako bom v daljavi zagledala obrise, nekaj se bo premikalo v temi in se čisto počasi približevalo. Čutim, kako se bo vsak trenutek zgodilo. Še močneje se oprimem sekire. Rezilo se blede zablešči.

Janez nenadoma prekine tišino, rekoč: "Oprosti, ampak meni je tega dovolj." Njegov glas me preseneti. Nekaj trdega je v njem.

Kljub temu rečem: "Res se mi zdi, da sem slišala kruljenje."

Janez se, opirajoč se na puško, dvigne na noge in reče: "Tebi se zmeraj nekaj zdi." Nekaj sekund omahuje, potem nadaljuje: "Tvoj optimizem me duši, razumeš? Zmeraj od nekje izbrskaš še delček moči, da poskusiš 'samo še to'."

V prsih čutim utripanje, ki postaja vse hitrejše, in čakam, da bom zaslišala kruljenje. Dovolj bi bil le en zvok.

"Jaz pa *ne morem* več, razumeš!" Puška z zamolklim zvokom pade na tla. Janez stoji nad mano in za njim je na tisoče zvezd. Še nikoli ga nisem videla na takšen način. "Zakaj ne moreš biti nikoli zadovoljna s tem, kar imava? Zakaj vedno siliš naprej in hočeš nekaj več?"

Njegov glas postaja vse bolj tuj. Zvoka še vedno ni od nikjer. Začenjam izgubljeni upanje. Zberem vse moči in izrečem: "Hotela sem le, da bi bila srečna."

Janez se zdaj spusti na kolena: "Kaj ne vidiš, da sva *bila* srečna?" Njegov obraz je tik pred menoj.

"Ves čas sem mislila, da si ga tudi *ti* želiš," mu rečem in glas mi komaj slišno zatrepeta. Upanje odteka iz mene. Lipa nad menoj izginja. Edina oprijemljiva stvar, ki je še ostala, je sekira v moji roki.

Janez dahne: "Edino, česar sem si želel, si bila ti." Zaprem oči.

Poskusila sva vse. Najhujše niso bile preiskave in ure, ki sva jih preživljala na kliniki. Najbolj grozno je bilo čakanje, ki ni nikdar prineslo tistega, kar sva tako upala. Če zdaj pomislim na vse skupaj, se mi zdi, kot da sem nekaj let preživela na divji, mučni vožnji, ki se je končala s silovitim trčenjem. Ko nama je ginekologinja povedala, da najverjetneje nikoli ne bom zanosila in naj razmisliha o kaki drugi možnosti, je bil sunek zame tako močan, da si dolgo nisem opomogla. Takrat so se začeli moji napadi tesnobe. Ko se mi je zgodilo prvič, sva bila ravno na dopustu. Sredi trga pred katedralo sem se sesedla na tla in bila prepričana, da se bom zadušila. Držala sem se za grlo in šepetala: "Umrla bom, umrla bom ...," medtem ko so mimo hodili turisti s fotoaparati okrog vratu in strmeli v naju. Nekdo je proti meni obrnil objektiv in sprožil. Po prihodu z dopusta nisem hotela več vstati iz postelje. Dneve sem prespala, ponoči sem bedela in strmela v strop. Nisem več skrbela zase, niti za zunanost niti za higieno. Janez je domov pripeljal zdravnika, ki mi je predpisal tablete proti depresiji.

Janez položi roko na mojo in reče: "Ko sem izvedel, da ne bova mogla nikoli imeti otrok, sem bil obupan, ampak hkrati sem si oddahnil. Mislil sem, da naju boš zdaj končno nehala mučiti. Mislil sem, da bova zdaj spet srečna, tako kot sva bila prej."

Njegov glas ima znova tisti popustljivi ton, takšen, kot ga je imel, ko sem ga prepričevala, da poskusiva le še tisto preiskavo in samo še tisto zdravilo. Nenadoma čutim do njegovega glasu gnus in vesela sem, ker je tema, da ne vidim njegovega obraza.

“Točno zaradi tega, kar počneš zdaj, se nama je vse to zgodilo,” mu rečem. Rezilo sekire v moji roki se spet motno zasveti. “Ta tvoja negativnost okuži vse, česar se lotiš!” mu vržem v obraz.

Janez odmakne roko.

“Vse, kar sem storila, sem storila za naju!” zakričim in moj glas preseka noč.

“Kaj pa si storila? Ležala na mizi z razkrečenimi nogami, medtem ko sem bil jaz zaprt v sobici s porno revijami?” mi trdo reče. “Preležala nekaj mesecev v postelji, ne da bi spregovorila eno besedo z mano, medtem ko se je meni mešalo od skrbi?”

Hočem mu nekaj reči, na primer izgini, odjebi iz mojega življenja, ampak bes me oblije kot vroča voda. Iz sebe ne spravim niti besede.

“Tako si zaslepljena od tega, kar *hočeš*, da ne vidiš tega, kar *imaš*,” reče Janez.

Solze v mojih očeh so tako pekoče, da moram zamižati. Močno stisnem ročaj sekire in vstanem. Obrnem se k lipi in zamahnem. Rezilo prodre v deblo laže, kot sem pričakovala. Zamahnem še enkrat. Janez me ne poskuša ustaviti. Moji zamahi so vse močnejši in lipa se ob vsakem udarcu močno strese. V zori vidim, kako se nagiba. Zadihano se uprem v deblo in veje mehko udarijo ob travo. Na obzorju je videti zametke svetlobe. Jutranje sonce razkrije pogled na posekano lipo. Žalostne pogrizene veje spominjajo na gole dlesni. Deblo brez korenin je videti kot amputirani ud. Skorja je mrtvaško sive barve. Ko tako leži na tleh, je kakor starka, izmučena in krhka. Zdi se mi, kot da nikoli ni bila v zemlji. Zdi se mi, kot da nikoli ni bila moja lipa.